

بسمه تعالی

نهضت آزادی ایران

تأسیس ۱۳۴۰

نامه سرگشاده نهضت آزادی ایران به ائمه جمعه سراسر کشور

عن جابر بن عبدالله قال: رسول الله (ص) الا اخبركم بشرار رجالكم؟ قلنا بلى يا رسول الله فقال: ان من شرار رجالكم البهات الجری الفحاش...

از جابر بن عبدالله روایت شده است که پیامبر گرامی اسلام از ما (اصحاب) پرسید آیا علاقمندید بدترین افراد اجتماع را به شما معرفی کنم؟ پس از آن که ما پاسخ مثبت دادیم پیامبر (ص) فرمود: بدترین شما کسی است که بسیار افترا بزند، بی‌باک، فحاش و هرزه‌گو باشد...

(اصول کافی، جلد ۳، کتاب الایمان والکفر)

حضرات علمای اعلام و حجج اسلام ائمه جمعه سراسر کشور دامت توفیقاتهم

سلام علیکم و رحمه الله و برکاته

شاید با دیدن روایتی که در آغاز این نامه سرگشاده آمده حدس می‌زنید که محتوای نامه گرد چه محوری بنا شده و مسئولیت آقایان در برابر این محتوی چیست. آری سخن از مسئولیت خطیر ائمه جمعه و روحانیت متعهد در برابر عمل غیر اسلامی و خلاف قانونی است که به طور مستمر در برخی از مراسم سیاسی - عبادی نماز جمعه پیش چشم آقایان و دولتمردان و مسئولان کشور انجام می‌گیرد. قبل از شروع، باید بگوییم هدف ما از نوشتن این نامه سرگشاده، علاوه بر استفاده از حق الهی و مشروع فریاد برآوردن که خدایتعالی برای همه ستمدیدگان قائل شده است، جلوگیری از بدعتی است که توسط عناصری مغرض یا ناآگاه در مراسم نماز جمعه آغاز گردیده است. ما وظیفه اسلامی خود می‌شمیریم که در برابر این بدعت ایستاده، آنچه از کتاب و سنت در این باره می‌دانیم به دیگران بازگو کنیم تا مشمول لعنت خدای نگردیم.^۱

ما طی ملاقات‌های خصوصی و تماس‌های برادرانه‌ای با مسئولان امر بویژه با حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی تا آنجا که ممکن بوده است به وظیفه خود اقدام و توصیه به حق نموده‌ایم همچنین طی نامه مورخ ۶۰/۱۱/۲۰ به اتهامات خلاف واقع دادستان انقلاب مرکز در پیش خطبه نماز جمعه تهران (۹ بهمن ۶۰) به مقامات قضایی شکایت نموده‌ایم.

آقایان حجج اسلام:

امت دلیر و رزمنده ما سال‌ها در انتظار روزی بود که بتواند آزادانه در نماز سیاسی - عبادی جمعه

۱. لایحظ الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم (سوره نساء، آیه ۱۴۸)

۲. اذا ظهرت البدع فی امتی فلیظهر العالم علمه فمن لم ینعل فعلیه لعنه الله. (اصول کافی جلد اول کتاب فضل العالم)

شرکت کند و با شتافتن به سوی ذکر خدا^۱ و کمک گرفتن از نیروی منکر برانداز نماز،^۲ همگام و همدل، به مصالح دینی و دنیایی خود آشنا شده همچون دیواری استوار در برابر مطامع سیاسی و اقتصادی و فرهنگی استبداد داخلی و استیلای خارجی بایستد. اعلام اقامه نماز جمعه از طرف رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی در نیمه اول ۱۳۵۸ به امامت مجاهد نستوه آیه الله طالقانی پاسخی به آرزوی دیرینه این ملت رنج دیده و تحقق آرمان همیشگی تشیع سرخ علوی بود که با استقبالی کم نظیر روبرو شد. از دوران امامت آیت الله طالقانی نماز جمعه میقات همه عاشقان ذکر خدا، علاقمندان به اصلاح جامعه و رهروان راه انقلاب اسلامی و برآستی نیروی دشمن شکن در برابر عوامل ضد انقلاب و قدرت‌ها و ابرقدرت‌ها در آمد و امام جمعه نماینده امام میان مردم، رابطه منطقی میان امام و دولت و جامعه، بازگوکننده دردهای اجتماعی، منعکس سازنده پیشنهادات مردم به مسئولین کشور، توضیح دهنده مشکلات دولتمردان به مردم و در یک جمله عاملی هم آهنگ کننده و وحدت آفرین در جهت مصالح دولت و ملت گشت.

باید بگوییم که اگر چه نماز جمعه توانسته است نقش مؤثر خود را در حفظ وحدت در جهت مبارزه با عوامل ضد انقلاب و ابرقدرت‌های شرق و غرب بویژه آمریکای جهان‌خوار و ارتش مزدور بعثی عراق ایفا کند، متأسفانه در برخی از این مراسم سب و لعن مؤمنین و فحش و تهمت به آنان کاری متداول گشته و نماز وحدت آفرین جمعه از این جهت به کانون تفرقه و ایجاد نفرت تبدیل شده است. در این مراسم، در خلال سخنرانی‌های پیش از نماز و حتی خطبه‌های امام جمعه شعارهایی که محتوی سب و لعن و تهمت به مؤمنین است توسط گروهی معذود داده می‌شود.

رهبر عالیقدر انقلاب راجع به خطبه‌های نماز جمعه در تحریرالوسیله فرموده‌اند:

«بر امام جمعه واجب است در خطبه‌ها حمد و ثنای الهی و صلوات بر پیامبر و توصیه به تقوی کند.»^۳

بدیهی است سکوت امام جمعه در برابر عمل حرام و تفرقه‌افکن سب و لعن مؤمن اگر عامل تشویق کننده تلقی نشود، لااقل، دلیلی بر جواز این عمل شمرده خواهد شد.

وقتی در نمازهای جمعه، که قرار است بلندگوی اعلام ارزش‌های والای الهی باشد، معیارهای اسلامی اینچنین گستاخانه زیر پا گذاشته شود آیا می‌توان از برخی مسئولین وزارت آموزش و پرورش که نوجوانان دبستانی و دبیرستانی را بدون آن که آشنایی و آگاهی داشته باشند وادار به سب و لعن مؤمنین می‌کنند جز این انتظار داشت؟

پاسداران شریعت:

آیا توجه دارید که در برخی از نمازهای جمعه به کسی دشنام می‌دهند که در دوران استبداد و الحاد شاهنشاهی نماز و اسلام را به دانشگاه آورد و در این راه همکار و همگام مرحوم طالقانی اولین امام جمعه

۱. انا نودی للصلوة من یوم الجمعة فاسعوا الی ذکرالله. (سوره جمعه آیه ۹)

۲. الصلوة تنهی عن الفحشا والمنکر. (سوره عنکبوت آیه ۴۵)

۳. یجب فی کل من الخطبتین التحمید و بعقبه بالثناء علیه تعالی ... واصلوه علی النبی ... والایضا، بتقوی الله فی الاولی.

(تحریرالوسیله امام خمینی جلد اول صفحه ۲۳۳)

پس از انقلاب بود. امام امت نیز به «ایمان راسخش به مکتب اسلام»^۱ اعتماد داشته و با «اعتماد به دیانت و امانت و حسن‌نیت مشارالیه از زحمات و خدمات طاقت فرسای ایشان»^۲ قدردانی کرده‌اند؟ آیا با این سوابق کسی می‌تواند تردید کند که شعارهایی که علیه آقای مهندس بازرگان و همکارانشان داده می‌شود چیزی جز سب و لعن مؤمن می‌باشد؟ آیا آنان که چنین شعارهایی می‌دهند مصداق روایت جابرین عبدالله نیستند؟ شاید بفرمایید ایستادگی در برابر شعار دهندگان کاری آسان نیست و مصالح سیاسی اقتضای آن دارد که در برابر این عمل خلاف نایستیم. عجبا در نماز جمعه‌ای که امام و سایر فقهای امامیه بر لزوم طلب آموزش برای مردان و زنان مؤمن تأکید نموده‌اند،^۳ مؤمنان مورد تهمت، سب و لعن قرار می‌گیرند و امام جمعه‌ای که موظف است شجاعانه از حق پشتیبانی کرده و با باطل بستیزد در برابر این عمل ساکت می‌ماند. ما بدون آن که بخواهیم در ماهیت مسئله و هویت شعاردهندگان و مشوقین آنان وارد شویم توجه آقایان را به نظر امام امت در مورد شرایط خطیب نماز جمعه جلب می‌کنیم: «علاوه بر بلاغت، بدان درجه از شجاعت رسیده باشد که از ملامت کشیدن در راه خدا و اظهار حق و مبارزه با باطل نهراسد»^۴ خوشبختانه حجه‌الاسلام هاشمی رفسنجانی امام جمعه موقت تهران در خطبه نماز جمعه ۶۱/۳/۷ شجاعانه به این وظیفه اسلامی عمل نمودند که موجب امیدواری است.

آقایان خود بهتر از هر کس می‌دانند که این شعارپرانی‌ها و جوسازی‌های دشمن‌شادکن جریان طبیعی خودبخودی نداشته از تلقین و تحریک‌های افراد معدود خاص و از تبلیغات مغرضانه یک‌جانبه سرچشمه می‌گیرد.

حضرت آیه‌الله منتظری نیز نگرانی خود را از دادن این گونه شعارها ابراز داشته و از بکار نبستن توصیه‌های ایشان در مورد جلوگیری از این شعارها اظهار عدم رضایت فرمودند.

علاوه بر فتوای امام و نظر آیت‌الله منتظری، قانون اساسی جمهوری اسلامی آقایان را موظف می‌سازد که در برابر زیر پا نهادن اصل بیست و دوم قانون اساسی که می‌گوید «حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است مگر در مواردی که قانون تجویز کند»، لب به اعتراض گشوده اجازه ندهند در ملاء عام و در جایی که باید ذکر خدا و قانون حاکم باشد این گونه ارزش‌ها و معیارهای اسلامی و اصول قانون اساسی منبعت از آن پایمال شود.

جناب آقای هاشمی رفسنجانی در خطبه نماز جمعه ۱۳ رجب امسال به مناسبت میلاد مولای متقیان علی(ع) اظهار داشتند هدف ایجاد حکومت علی(ع) می‌باشد. ما اطمینان داریم هر فرد مسلمان بویژه افرادی که سالها قربانی مظالم حکومت ظلم طاغوت بوده‌اند، هدفی جز این ندارند. در این رابطه، از ائمه محترم جمعه می‌پرسیم آیا در هیچ منبع تاریخی خوانده‌اند که در نماز جمعه‌هایی که به امامت علی(ع) برگزار

۱. فرمان امام در انتصاب مهندس بازرگان به نخست‌وزیری.

۲. نامه امام به شورای انقلاب در مورد استعفاء مهندس بازرگان.

۳. تحریرالوسیله امام خمینی جلد اول صفحه ۲۳۶.

۴. و ینبغی ان یکون الخطب بلیغا ... شجاعا لایلومه فی الله لومه لائم، صریحاً فی اظهار الحق و ابطال الباطل (تحریرالوسیله همان صفحه)

می‌شد مؤمنی مورد سب و لعن قرار می‌گرفت؟ تا آنجا که ما در نهج البلاغه خوانده‌ایم علی(ع) نارضایی خود را از دشنام‌گویی حتی به عنصری چون معاویه و یارانش اعلام داشته و توصیه فرموده است به جای این کار به نقد و انتقاد و ارزیابی و معرفی کارهای آنان بپردازند و هدایت آنان و وحدت مسلمین را از خدا بطلبند.^۱

بدیهی است این روش سازنده و الهی با شیوه‌های مخرب و خصمانه‌ای که از طریق مکاتب الحادی در انقلاب ما رخنه کرده و علیه نهضت آزادی ایران به کار گرفته می‌شود کاملاً متفاوت است.

در اینجا باید بگوییم برادران نهضت آزادی افراد جدیدالاسلامی نیستند که خواسته باشند به بهانه انقلاب و به عنوان اسلام عقده‌های انتقامشان را ارضا نمایند. اینها در اعتقاد و اجرای اسلام از زمان و مکانی راه افتاده‌اند که قیام به نماز و حجاب و قرآن، استقبال از استهزاء و اخراج و انزوا بود، مسجد و جمعه و قرآن خانه‌ها و نهادهایی است که قبلاً خاموش و خلوت بود و نهضتی‌ها از زمان رضاخان، بعد از کودتا در دوران نهضت ملی شدن نفت، در مبارزات نهضت مقاومت ملی و در خود نهضت آزادی در مدرسه و مسجد و اداره و زندان با همکاری شخصیت‌های روحانی چون طالقانی و مطهری و استاد شریعتی، جوانان مملکت را به سوی آنها سوق دادند. همین‌ها بودند که از چهل سال پیش به این طرف با استدلال و اسرار منادی تبعیت و الهام سیاست از دین بوده تدوین کنندگان جهان‌بینی اسلامی و ایدئولوژی سیاسی مبتنی بر قرآن گشتند و مؤسس حزب سیاسی منبعث و مجری اسلام شدند. و روزگاری قدم در این وادی مقدس گذاردند که دخالت روحانیت در این امور، خلاف تقوی و تقدس شمرده می‌شد. نه غرب‌زده هستند و نه علم‌زده، بلکه در لباس غرب و در لسان علم از آزادی و استقلال ایران و از حقانیت اسلام و اصالت وحی دفاع کردند.

با توجه به وظایف خطیر ائمه جمعه در ابطال باطل و اظهار حق انتظار می‌رود آقایان محترم نه تنها رخصت به سب و لعن این گونه افراد در نماز جمعه و در مساجد و پای منابر ندهند بلکه مدافع و مبلغ کسانی باشند که کهنه سالکان طریق و دلبستگان خط خدا هستند.

کسانی که سابقه اجتماعی و مبارزات سیاسی دارند به خوبی تشخیص می‌دهند که جو مسموم فعلی و تبلیغات یک جانبه وسیع و ناجوانمردانه‌ای که علیه نهضت آزادی می‌شود بیشتر از سوی دشمنان انقلاب اسلامی و آنان که می‌خواهند نشان دهند اسلام قادر به اداره جامعه نیست ریشه می‌گیرد و هدفی جز انتقام و انهدام باغبانان و خدمتگزاران نهال آزادی و اسلام واقعی را ندارند.

دعای ما این است که با نوشتن این نامه سرگشاده بتوانیم به وظیفه اسلامی خود در جلوگیری از سب و لعن مؤمنین در نماز جمعه که سنتی اموی است و مسلماً به زمان حاضر و اشخاص فعلی محدود و منحصر نخواهد ماند جلوگیری کنیم. امیدواریم شما نیز به گفته ما به دیده خوش‌بینی بنگرید و اطمینان داشته باشید که در این راه جز خیر و سعادت امت اسلامی که خود جزئی از آنیم چیزی نمی‌خواهیم.

در اینجا از فرصت استفاده کرده اعلام می‌دازم در صورتی که آقایان ائمه جمعه از عملکرد نهضت آزادی ایران و شخصیت‌های وابسته به آن قبل از پیروزی انقلاب و بعد از آن، ایراد، اشکال یا سئوالی داشته باشند، ما آماده‌ایم در جلساتی که بدین منظور از طرف آقایان تشکیل شود حضور پیدا کرده ضمن

۱ انی اکره لکان تکنوا سباین ... (نهج البلاغه خطبه شماره ۱۹۷).

توضیح و بحث و گفتگو از رهنمودهایتان بهره گیریم.

به هر حال، انقلاب اسلامی ما موهبتی الهی است که پس از قرن‌ها مجاهدت و مبارزه در این زمان به ثمر رسیده است. بهره‌برداری ما از این موهبت در گرو مبارزه با بی‌تقوایی‌ها، خودخواهی‌ها، کینه‌توزی‌ها و بدعت‌گذاری‌هاست. اگر ما نتوانیم در برابر این عوامل فساد و انحراف ایستادگی کنیم بر اساس سنت الهی، این موهبت به مایه نکبت و بدبختی مبدل خواهد گشت و مکارم اخلاق که پیامبر آن را علت بعثت خود دانسته است^۱ ناپدید خواهد شد و خدای نخواستہ نماز جمعه ما همچون نمازهای جمعه دوران خلفا و سیله اعمال سیاست و حفظ قدرت زورمندان خواهد گشت. مسلمانان این تجربه تلخ را برای چهارده قرن آزموده و سزاوار نیست پس از ۱۴۰۰ سال شکست و محرومیت مجدداً این راه پرخطر را بپیمانید.

بر این پایه است که ما از ائمه جمعه سراسر کشور به ویژه امام جمعه تهران انتظار داریم که از سنت سیئه سب و لعن مؤمن که عملی خلاف شریعت و قانون است جلوگیری فرموده با راهنمایی و ارشاد خود این رفتار غیر اسلامی را ریشه‌کن سازند.

توفیق آقایان را در دفاع از حق و ابطال باطل و خدمت به انقلاب و ملت از خدایتعالی خواستاریم.

ربنا لاتزغ قلوبنا بعد از هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمہ انک انت الوهاب^۲

روابط عمومی

نهضت آزادی ایران

۶۱/۳/۸

۱ قال رسول الله (ص) انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق.

۲ خدایا دل‌های ما را پس از هدایت شدن به باطل راه مده و ما را از رحمت خود بهره‌مند ساز که تو بسیار بخشنده‌ای. (سوره آل‌عمران آیه ۸)